

класифікацій, в літературі описані й інші, які не отримали конкретної назви, проте мають певне теоретичне та практичне значення. Однак наведена класифікація позовів, як утім, і критерії її побудови, є далеко не безперечними.

Список використаних джерел:

1. Зеленцов А.Б. Субъективное публичное право: учеб. Пособие. М. : РУДН. 2012. 155 с.
2. Цунэо Инако. Современное право Японии. М., 1981. 432 с.
3. Зеленцов А.Б. Теоретические проблемы административного иска. *Правоведение*, 2005. № 6. С. 34-38.
4. Скитович В.В. Правосудие по делам, возникающим из административно-правовых отношений: исторический опыт и перспективы. *Государство и право*, 1995. № 8. С. 20-26.
5. Общие сведения об административном праве Франции. М., 1993. 398 с.
6. Зоммерман К.П. Административное судопроизводство (юстиция) в Германии. История развития и основные черты. *Государство и право*, 1999. № 7. С. 70-77.
7. Свод законов США. Титул 42, глава 21, § 2000 а. Конституция и законодательные акты. Т. 11. М., 1993. 308 с.

Пелішенко О.Р.

*заступник директора Чернівецького юридичного фахового
коледжу Національного університету «Одеська юридична
академія»*

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ

Сьогодні в Україні досить гостро постає питання щодо ефективності аналізу інформації фінансових операцій, заходів з перевірки такої інформації та сукупності заходів фінансового моніторингу в цілому. На фоні тих постійних змін, які відбуваються в нашій державі, в тому числі з ситуацією навколо пандемії Covid-19, значна частина зовнішньої фінансової діяльності підприємств, установ та організацій набрала

дистанційного характеру, що дещо змінило практику застосування операцій з фінансового моніторингу.

Дійсно, на законодавчому рівні сьогодні у цій сфері дуже багато змін, які потребують дослідження як з боку організацій, які безпосередньо здійснюють такий моніторинг, так і з боку науковців, для надання повного та об'єктивного наукового висновку стосовно прийняття законодавчих актів, які формуються на основі нинішньої ситуації у світі.

Головне нововведення у сфері фінансового моніторингу в Україні сталося 28 квітня 2020 року, коли набрав чинності новий Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» («Закон про фінансовий моніторинг») [1]. Новий закон значно удосконалює процедуру фінансового моніторингу та приводить її у відповідність до стандартів фінансового моніторингу відповідно до актуальних світових та європейських норм, зокрема, рекомендацій FATF, норм 4-ї Директиви (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» [2] та Регламенту (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази» [3].

У зв'язку з цим слід розглянути основні нововведення Закону про фінансовий моніторинг.

1. Фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Перш за все, варто відзначити, що Закон про фінансовий моніторинг збільшив порогову суму фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу з 150 000 грн до 400 000 грн.

Окрім того, Закон про фінансовий моніторинг зменшив ознаки, за наявності яких фінансова операція підлягатиме обов'язковому фінансовому моніторингу, з 17-ти до 4-х. Так, з 28 квітня 2020 року фінансова операція на суму 400 000 грн. (для суб'єктів, які надають послуги у сфері азартних ігор - 30 000 грн.) підлягатиме моніторингу у разі наявності однієї з ознак, передбачених Законом.

2. Ризик-орієнтований підхід (Risk-Based Approach). Однією з головних ідей нового Закону про фінансовий моніторинг є

перехід до ризик-орієнтованого підходу при здійсненні фінансового моніторингу. Ризик-орієнтований підхід – це визначення, оцінка та розуміння ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх ступеня. Закон про фінансовий моніторинг зобов'язує суб'єкта первинного фінансового моніторингу («СПФМ») у своїй діяльності застосовувати ризик-орієнтований підхід, враховуючи відповідні критерії ризику, зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів, видом товарів та послуг, що клієнт отримує від суб'єкта первинного фінансового моніторингу, способом надання (отримання) послуг.

3. Запровадження механізму належної перевірки. Оскільки Закон про фінансовий моніторинг був прийнятий на виконання вимог та з метою гармонізації законодавства України з міжнародними стандартами у сфері фінансового моніторингу, Законом було запроваджено поняття «належна перевірка», що включає в себе ідентифікацію та верифікацію клієнта, встановлення кінцевого бенефіціарного власника клієнта, встановлення мети та характеру майбутніх ділових відносин, проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються у процесі таких відносин та ін.

4. Нова процедура верифікації клієнтів. Як відомо, на даний момент верифікація клієнта вимагає особистої присутності клієнта. Закон визначає верифікацію як заходи, що вживаються СПФМ з метою перевірки (підтвердження) належності відповідній особі отриманих СПФМ ідентифікаційних даних та/або з метою підтвердження даних, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників чи їх відсутність. Таким чином, Закон про фінансовий моніторинг запроваджує можливість дистанційної верифікації клієнта.

5. Виявлення кінцевих бенефіціарних власників. Закон про фінансовий моніторинг значно посилює вимоги до виявлення кінцевих бенефіціарних власників.

6. Нові підходи до роботи з публічними діячами. Новий Закон про фінансовий моніторинг визначає публічним діячем особу, яка виконує або виконувала визначені публічні функції не залежно від будь-якого строку.

7. Нові вимоги до процедури переказу коштів. У зв'язку з імплементацією Регламенту ЄС 2015/847, Закон змінює процедуру фінансового моніторингу під час здійснення переказу коштів.

8. Відповідальність за порушення вимог Закону. Найбільшої уваги серед нововведень Закону про фінансовий моніторинг заслуговують нові підходи до відповідальності СПФМ. По-перше, Закон про фінансовий моніторинг чітко визначив, що за одне порушення не може бути застосовано більше одного заходу впливу. При цьому у разі вчинення двох і більше видів порушень розрахунок розміру штрафу здійснюється шляхом додавання за кожний вид порушення. По-друге, Закон про фінансовий моніторинг значно збільшив розміри штрафів. По-третє, Закон про фінансовий моніторинг запроваджує можливість укладення угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу, за якою СПФМ зобов'язується сплатити визначене грошове зобов'язання та вжити заходів для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, забезпечити підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками тощо. По-четверте, при визначенні розміру штрафу враховуються обставини вчиненого правопорушення, у тому числі: характер і тривалість порушення; фінансовий стан; одержана вигода; збитки третіх осіб; ступінь відповідальності; співпрацю СПФМ з державними органами [4].

Підсумовуючи вищевикладені зміни, варто відзначити, що Закон про фінансовий моніторинг значно удосконалив законодавство у сфері фінансового моніторингу. Водночас, практику застосування Закону про фінансовий моніторинг, його переваги та недоліки, можемо спостерігати вже сьогодні,

досліджуючи ефективність методів, які сьогодні застосовуються для проведення такого моніторингу та стимулюючи внесення певних змін до законодавства відповідно до проведених наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 06.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення 04.02.2021).
2. Директива європейського парламенту і ради (ЄС) 2018/843 від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та про внесення змін до директив 2009/138/ЄС і 2013/36/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text (дата звернення 04.02.2021).
3. Регламент (ЕУ) 2015/847 європейського парламенту та ради від 20 травня 2015 року про інформацію, що супроводжує грошові перекази, який скасовує Регламент (ЄС) № 1781/2006. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj20emN1oLvAhVUCRAIHdlzBU0QFjAAegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.pard.ua%2Fdownload.php%3Fdownloadid%3D1074&usg=AOvVaw2I4wtcO2Z9KpWvGkCy69xp> (дата звернення 04.02.2021).
4. Прийнято за основу проект Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/183840.html> (дата звернення 04.02.2021).